

የዳንኤል ዕይታዎች

Daniel kibret's Views

www.danielkibret.com

ውሾችን «ተው» በሏቸው

በኦሮሞኛ አንድ ድንቅ ተረት አለ። በአንድ የኦሮሞ መንደር ውስጥ ሮቤል መገራ የሚባሉ ጥበበኛ ሽማግሌ ነበሩ። አንድ ቀን የሁለት ጎረቤታቸውን ጎረቤት የሆኑ ሁለት ውሾች ሲጣሉ ያያሉ። እኒህ ጥበበኛ ሽማግሌም «እነዚህን ውሾች እንገላግላቸው፤ ያለበለዚያ ችግራቸው ለሁላችንም ይተርፋል፤ በዓለም ላይ ችግር የሚነሳው ከአጥንት በላይ ማሰብ በማይችሉ ውሾች የተነሣ ነው» ይላሉ። በአካባቢው የነበሩ ሽማግሌዎች እና መንገደኞችም በሽማግሌው አባባል ተገርመው «ሁለት ውሾች ተጣልተው ምን ሊያመጡ ነው» እያሉ ሳቁባቸው።

በዚህ መካከል ከሁለቱ ጎረቤታቸው መካከል አንድ ልጅ ወጣና የውሾችን ጠብ ተመለከተ። የእርሱ ውሻ የተበደለ ስለመሰለው ፍልጥ አምጥቶ ያኛውን ውሻ ደበደበው። ወዲያውም ከሌላኛው ቤት ሌላ ልጅ ወጣና ያኛውን ውሻ መደብደብ ጀመረ። ነገሩ ወደ ሁለቱ ልጆች ተዛመተና በውሾች ምትክ ልጆቹ ይደባደቡ ጀመር። ሽማግሌውም «እባካችሁ እነዚህን ልጆች አስታርቁ» አሉ። በሥፍራው የነበሩትም «ተዋቸው ይዋጣላቸው» ብለው እንደ ቀልድ አለፉት።

ልጆቹ እየተደባደቡ እያሉ የአንዱ እናት ብቅ አለች። ወዲያውም ያኛውን ልጅ በፍልጥ ታንቆራጥጠው ጀመር። የልጇን ጩኸት የሰማቸው ሌላዋ እናትም መጣች። የልጆቹ ጠብ ቀረና ድበድቡ በሁለቱ እናቶች መካከል ሆነ። ሮቤል መገራም «እባካችሁ ይህ ጠብ ተዛምዶ ሁላችንንም ከማካተቱ በፊት ገላገለን እናስማማቸው» አሉ። ተመልካቾቹ ግን የሁለቱን ጠብ እንደ ነጻ ትግል እያዩ ይዘናኑ ነበር። አንዳንድ ሽማግሌዎችም «ሁለት ሴቶች ተጣልተው የት ይደርሳሉ» እያሉ ንቀው ተውት።

በግርግሩ የከበቡትን ሰዎች እየጣሰ አንድ ሰው ወደ መካከል ገባ። ያንደኛዋ ባል ነበር። እንዴት ሚስቴን ትመቻታለሽ ብሎ ያቺኛይቱን ሴት መደብደብ ያዘ። ይኼ ነገሩን የሰማው ሌላኛው ባልም ሲሮጥ መጥቶ ድብድቡን ተቀላቀለ። ሮቤል መገራ አሁንም «እባካችሁ ገላግሏቸው፤ ይህ ጠብ ለሀገር ይተርፋል» ሲሉ ተናገሩ። ሰሚ ግን አላገኘም።

ሁሉም የራሱን ልጅ፣ ሚስት እና ቤት ብቻ ይጠበቅ ነበር። ወንዶቹም ልጆቻቸው እና ሚስቶቻቸው እንዳይገቡ ይቆጡ ነበር።

የሁለቱ ባሎች ጠብ ተባባሰ። ሕዝቡም ከብቦ ያይ ጀመር።

የዳንኤል ዕይታዎች

Daniel kibret's Views

www.danielkibret.com

በዚህ መካከል የሰውዬው ወገኖች ነን ያሉ ያንደኛዎን ባል መደብደብ ያዙ። ተመልካች ሆነው ከቆሙት መካከል የዛኛው ወገን ነን የሚሉ ደግሞ ያኛውን ይዘው ይደበድቡ ጀመር። እንዲያውም የሁለቱ ሰዎች ጎሳች የተለያዩ ስለነበሩ ጠቡ ወደ ጎሳ አደገ። ዱላ እና እጅ ብቻም ሳይሆን የጦር መሣርያም ተጨመረበት። ቤት ንብረት መዝረፍ፣ ማቃጠል እና መግደል እየተባባሰ መጣ። መንደሩም የጦርነት አውድማ ሆነ። ከሁለቱም ወገን ስምንት ስምንት ሰዎች ሞቱ።

በስንት መከራ ጠቡ ቆመ። ሮቤል መገራም አዘኑ። «ውሾቹ ሲጣሉ ብናስቆማቸው ኖሮ ጎሳዎቹ አይጣሉም ነበር» አሉ።

ሽማግሌዎቹ ጉማ ተቀመጡ።

በባህሉ መሠረት ለእያንዳንዱ ለሞተው ነፍስ ከሌላው ወገን ሰው ይገደላል ወይም መቶ መቶ ከብት ይሰጣል። ይህ ከሆነ ደግሞ ከሁለቱም ወገን ስምንት ስምንት መቶ ከብት ያስፈልጋል ማለት ነው። በሞቱት ምትክ ከሌላው ወገን ሰው ይገደልም ከተባለ በተጨማሪ አስራ ስድስት ሰዎች ሊገደሉ ነው። የሚችሉትም ቁጥር ወደ ሠላሳ ሁለት ከፍ ሊል ነው። ይህ ነገር ሽማግሌዎቹን አስጨነቀ።

ይኼኔ ሮቤል መገራ ተነሡ። «ቅድሞ እኔን ሰምታችሁኝ ቢሆን ኖሮ መልካም ነበር። እያንዳንዳችን ስለ ራሳችን እንጂ ስለ ሌሎች ግድ ስለሌለን ዕዳው በመጨረሻ እኛው ላይ መጣ። ውሾቹን ተው ማለት አቅቶን እዚህ ደረጃ ደረሰን። ምን ጊዜም ጦርነቶች የሚነሡት ውሾቹን ተው የሚል እየጠፋ ነው። ጎረቤት እና ጎረቤት፣ ጎሳ እና ጎሳ፣ ንጉሥ እና ንጉሥ፣ ሀገር እና ሀገር፣ እስላም እና ክርስቲያን፣ መንደር እና መንደር፣ የሚጣላው ውሾቹን ተው የሚል እየጠፋ ነው። የጦርነት መነሻ ውሾች ናቸው። ውሾቹ በአጥንት የጀመሩት ጠብ ሕይወት አስከፈለን። እነዚህ ውሾችኮ ከአጥንት በላይ አርቀው ማሰብ የማይችሉ ውሾች ናቸው። ዓላማቸው አጥንት መጋጥ ብቻ ነው። አገር ቢጠፋ፣ ሕይወት ቢጠፋ፣ ንብረት ቢጠፋ እነርሱ ምን ጨነቃቸው። እንዴት ከአጥንት በላይ ማሰብ የማይችሉ ውሾች ይህንን ሁሉ ዋጋ ያስከፍሉናል?

«እነዚያን ውሾች ለያዩዋቸው ስላችሁ ሁላችሁም የእናንተ ውሾች አለመሆናቸውን ብቻ ነበር የምታዩት። ሌሎች ተበጥብጠው እኛ እንዴት ሰላም እንሆናለን? ሌሎች እየተዋጉ እንዴት እኛ በደኅና እናድራለን? ሌሎች ተርበው እንዴት እኛ እንጠግባለን? የማይሆን ነገር ነው።

በሉ አሁንም ሌላ ሕይወት ማጣት የለብንም፤ ከብቶቻችንም ማጣት የለብንም፤ ከሁለቱም ወገን የየአንገ ታችሁን የብር ማተብ አምጡ፤ ያንንም ሰብስባችሁ ወንዝ ውስጥ ጣሉ፤ ሁሉም ጦሱን ይውሰድ፤ እናንተ ግን ይቅር ተባባሉ» ብለው አስታረቋቸው ይባላል።

የዳንኤል ዕይታዎች

Daniel kibret's Views

www.danielkibret.com

ወሾችን «ተው» ካልናቸው የመጨረሻውን ውጤት ማንም ሊገምተው አይችልም። ሂትለር እና ሞሶሎኒ የሚባሉ ወሾች ሲነሡ ማንም «ተው» ማለት አቅዶት ዓለምን በእሳት ለበለቧት። በወቅቱ አይሁድ እየተሰቃዩ መሆኑን የተለያዩ ምንጮች እየተናገሩ ምዕራባውያን ግን ዓይናችንን ግንባር ያድርገው ብለው በበርሊን አሎምፒክ ሂትለርን ሲያመሰግኑ ሰነቡ። እንዲህ በመጨረሻ ጦሱ ለእነርሱም ሊተርፍ።

ቀዳማዊ ዐፄ ኃይለ ሥላሴ በዓለም ማኅበር ተገኝተው ወሾችን «ተው» በሏቸው ሲሉ ተናግረው ነበር። ብዙዎች ራሳቸው እንደ ወሻ በመጮኽ የንጉሠ ነገሥቱን ንግግር ለመበጥበጥ ሞከሩ እንጂ አልሰሟቸውም ነበር። በመጨረሻ ግን የወሾቹ ጡብ ወደ ዓለም ጦርነት ተቀየረ። ዛሬ ዓለም በኢራን የኩሌር መሣርያ እንዲጨነቅ ያደረገቸው ራሷ አሜሪካ ናት። ኢራኖች ኒኩልየር የሚባል መኖሩን ባላወቁበት ዘመን የግድ ኒኩልየር ካልኖራችሁ ብላ በራቸውን አንኳኩታ ስትሄድ ዓለም በዝምታ ነበር ያያት። ያኔ ወሾችን «ተው» የሚላቸው ቢኖር እንዲህ አሥራኤል እና አሜሪካ በጭንቀት ውለው አያድሩም ነበር።

አሜሪካ ሶቪየት ኅብረትን ከአፍጋኒስታን ለማስወጣት ቢን ላድንን ስታሠማራ ተይ የሚላት ባለመኖሩ ራስዋ ያመጣቸው መከራ ለእርሷም ለዓለምም ተረፈ። ያሳደግኩት ወሻ ነከሰኝ፤ የቀለብኩት ፈረስ ጣለኝ እንደሚባለው ሆነ።

ሩዋንዳ ላይ ሬዲዮ ከፍተው ጎሳ ከጎሳ የሚያጣላ ፕሮግራም የሚያራምዱትን፤ ግደሉ ጨፍጭፉ እያሉ የሚያቅራሩትን ወሾች በወቅቱ ፈረንሳዮች በዝምታ ነበር ያዩዋቸው። የሩዋንዳ ጭፍጨፋ ሲጀመር የተባበሩት መንግሥታት ድርጅትን ጨምሮ ብዙዎች አይተው እንዳላዩ፤ ሰምተው እንዳልሰሙ ሆኑ። ወሾችን ተው የሚል ጠፍቶ ወሾቹ ያመጡት ጣጣ ምሥራቅ እና መካከለኛው አፍሪካን የሚያቃጥል እሳት ወለደ።

ለዚህ ነው ከአጥንት በላይ ማሰብ የማይችሉትን ወሾች በጊዜ «ተው» ማለት የሚያስፈልገው።

ኢትዮጵያ ውስጥ እዚህ ቦታ እንዲህ ያለ ቤተ እምነት ተቃጠለ ሲባል በዝምታ እየታየ ነው። ይህ እኩይ ተግባር ማንኛውንም የእምነት ማኅበረሰብ የሚወክል ነው ተብሎ ፈጽሞ አይታመንም። ነገር ግን ሙስሊሞችም ሆኑ ክርስቲያኖች ይህንን እሳት የሚለኩሱትን ወሾች «ተው» ልንላቸው ይገባል። ያለበለዚያ ፍጻሜው ለሁላችንም ይደርስና ከባድ ዋጋ ይጠይቀን ይሆናል። እነዚህ ወሾች ከዕለት አጥንት አርቀው ማሰብ አይችሉም። ለጊዜው ከሌላው ጋር ተሻምተው አንድ አጥንት ማግኘታቸውን ብቻ ነው የሚያውቁት።

እዚህ ዓይን ማጥፋት፤ እዚያ አሲድ መድፋት፤ እዚያ ሕፃን መድፈር፤ እዚህ ግብረ ሰዶም፤ እዚያ አካል ማጉደል፤ እዚህ በፈላ ውኃ መንከር ሚዲያዎቹ ይጮኻሉ፤ በሹክሹክታ ይነገራል፤ አንድ ሰሞን ጉድ

የዳንኤል ዕይታዎች

Daniel kibret's Views

www.danielkibret.com

ይባላል። ውሾቹን ተው የሚላቸው ግን እየጠፋ ነው። እነዚህን ሕፃናትን የሚደፍሩትን፣ የእኅቶቻችንን አካል የሚያጎድሉትን፣ በአውሬነት መንፈስ አረመኔ ተግባር የሚፈጽሙትን ውሾች ተው የሚል አልተገኘም። ምናልባት ሁላችንም የምንጎቃው የሁላችን በር ሲንኳኳ፣ የሁላችንም ልጆች ሲነኩ፣ የሁላችንም አካል ሲጎድል፣ የሁላችንም እኅቶች ሲደፈሩ ነው ማለት ነው። ሽረ ውሾቹን ተው እንበላቸው።

ገንዘብ ከማግኘት ባለፈ ማሰብ የማይችሉ፣ የሀገር ክብር፣ የዜጎች መበት፣ የሰው ልጅ ሰብአዊነት የማይገዳቸው ላኪዎች አቀባዮች እና ተቀባዮች ከየገጠሩ ምንም የማያውቁ ኢትዮጵያውያንን እየመለመሉ፣ ሕጋዊ በሚመስል ሕገ ወጥነት ወደ ዓረቡ ዓለም ሲያሻግሩ ዝም እየተባሉ ነው። ውሾቹ አጥንታቸውን ብቻ እንደሚያዩት እነርሱም ገንዘባቸውን ብቻ ነው የሚያዩት። የሚላከው ሰው የት ይውደቅ የት፣ ምን ይግጠመው ምን፣ እንዴት ይሁን እንዴትም አያገባቸውም። ወገን ግን እየተሰቃየ ነው።

የሰው ኃይል ወደ ዓረብ ሀገር መላክ በኛ አልተጀመረም። ሕንዶች፣ ፊሊፒኖች፣ ፓኪስታኖች፣ ባንግላ ዴቮች፣ ሱዳኖች፣ ግብጾች ይጎርፋሉ። የኛ ሰውን ያህል ግን መከራ የበዛበት የለም። ለምን? ውሾቹን ተው የሚል በመጥፋቱ። የናንተ ጦስ ለሀገር እና ለወገን ይተርፋል ብሎ የሚቆጣ በመጥፋቱ፣ መሥመር የሚያስይዝ በመጥፋቱ። ዛሬ ዛሬ አንዳንድ ሀገሮች አበሻ አታምጡበን፣ ቪዛ አንሰጥም፣ አንቀበልም እስከማለት የደረሱት ኃላፊነት የማይሰማቸው እንደ ውሾች አጥንታቸውን ብቻ የሚያስቡ ሰዎች በሚፈጽሙት ሕገ ወጥነት ምክንያት ነው።

አንዱ እምነት በሌላው ላይ፣ አንዱ ብሔር በሌላው ላይ፣ አንዱ ፓርቲ በሌላው ላይ ቁም እንዲቋቋር፣ እንዲያዝን፣ የጥላቻ ስሜት እንዲያዳብር፣ የሚያደርጉ ትምህርቶች፣ ጽሑፎች፣ ንግግሮች፣ ዘፈኖች፣ አሠራሮች፣ በዝምታ እየታዩ ነው። እነዚህን ከጊዜያዊ ሥልጣን፣ ሹመት፣ ገንዘብ፣ ግብዣ፣ ጭብጨባ ባለፈ ማሰብ የማይችሉ ውሾችን ተው ማለት ይገባል። አንዳንዶቻችን የኛ በመሆናቸው፣ ሌሎቻችን የተነኩት ከኛ ውጭ ያሉት በመሆናቸው ዝም እያልናቸው ነው። ነገር ግን ሁላችንም ቤታችን የተሠራው በመስተዋት መሆኑን አንዘንጋ። ውሾቹን ተው ካላልናቸው እነርሱ እንደ ዋዛ መወራወር የጀመሩት ድንጋይ በመጨረሻ የሁላችንንም ቤት ሊፈረካክሰው ይችላል።

እናም ውሾቹን «ተው» በሏቸው

ከአቡዳቢ